УДК 657.6:005.334:061.23; JEL Classification: M42, L31, G32 DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-4-57

Панасюк Валентина, де.н., професор, завідувач кафедри аудиту, Західноукраїнський національний університет
Бобрівець Віталій, PhD, доцент кафедри аудиту, Західноукраїнський національний університет

Panasyuk Valentyna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Audit Department, West Ukrainian National University, https://orcid.org/0000-0002-5133-6431
Bobrivetc Vitaliy, Ass. Professor, Department of Audit, West Ukrainian National University, https://orcid.org/0000-0003-3156-7715

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО АУДИТУ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
RISK-BASED APPROACH TO THE AUDIT OF CHARITABLE FUNDS IN MARTIAL STATE CONDITIONS

Панасюк В., Бобрівець В. Ризик-орієнтований підхід до аудиту благодійних фондів в умовах воєнного стану. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 4. С. 289 – 292.

Panasyuk V., Bobrivetc V. Risk-based approach to the audit of charitable funds in martial state conditions. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2025. Volume 10. № 4, pp. 289 – 292.

У статті обґрунтовано ризик-орієнтований підхід до аудиту благодійних фондів в умовах воєнного стану, коли зростання пожертв, термінові операції та децентралізована логістика підвищують ризик суттєвих викривлень і порушень умов донорів. На основі ISA 315, ISA 330 та ISA 240 систематизовано ключові ризики шахрайства, нецільового використання ресурсів і комплаєнс-ризики (AML, санкції, порядок обліку гуманітарної допомоги). Запропоновано процесну матрицю ризиків за напрямами діяльності фонду (надходження, закупівлі, склад, логістика, передавання гуманітарної допомоги, цільові програми, донорська звітність) та визначено пріоритетні тести контролів і процедури по суті для ділянок з високим рівнем ризику. Підкреслено роль підвищення доказовості висновків шляхом поєднання первинних документів, цифрових слідів і незалежних підтверджень. Запропонований алгоритм сприяє зниженню аудиторського ризику, підвищенню прозорості операцій і довіри донорів та суспільства.
Ключові слова: *аудит, благодійні фонди, ризик-орієнтований підхід, аудиторський ризик, внутрішній контроль, гуманітарна допомога, комплаєнс, запобігання шахрайству.*

The paper substantiates a risk-oriented audit model for charitable foundations operating under martial law, where surging donation volumes, urgent procurements, broad recipient geography, and decentralized volunteer networks create heightened uncertainty and make traditional control and reporting routines lag decision-making. Building on ISA 315 (risk identification and assessment), ISA 330 (responses to assessed risks), and ISA 240 (fraud lens), the study maps how wartime drivers amplify inherent and control risks and translate them into specific audit focuses. A process-based risk matrix is proposed across core value-chain processes: fundraising and grant inflows; contracting and procurement; warehousing, logistics, and inventory movement; receipt, valuation, and distribution of humanitarian aid; program spending and restricted funds; and donor reporting. For each process, typical red flags are linked to relevant financial statement assertions and to non-financial compliance obligations, including donor restrictions, grant agreements, AML/CFT controls, and sanctions screening. The paper then formulates priority auditor responses that combine targeted tests of controls with substantive procedures and analytical techniques, emphasizing anomaly detection for urgent payments, vendor concentration, split purchases, and incomplete transfer documentation. Given frequent fragmentation or delayed preparation of primary documents in wartime, the approach stresses evidence triangulation: reconciling contracts, invoices, acts, and bank statements with digital traces (registers, tracking logs, CRM/warehouse data) and independent confirmations from partners, donors, and, where feasible, end beneficiaries. The practical output is an audit algorithm that helps allocate effort to the highest-risk areas, reduce audit risk, strengthen internal control, and improve transparency of humanitarian supply chains, thereby supporting donor confidence and public trust. The framework can be used in both external audits and internal assurance to align financial and donor reports, document compliance decisions, and design compensating controls when physical access to assets or documents is limited.
Keywords: *audit, charitable foundations, risk-based approach, audit risk, internal control, humanitarian aid, compliance, fraud prevention.*

Вступ

Повномасштабна війна та запровадження воєнного стану в Україні суттєво трансформували архітектуру благодійного сектору. Усі благодійні фонди стали критично важливими інституціями швидкого перерозподілу ресурсів на потреби оборони, гуманітарної допомоги та підтримки постраждалого населення. Водночас різке зростання обсягів пожертв, висока частота термінових операцій, широка географія отримувачів та залучення волонтерських мереж створюють середовище підвищеної невизначеності, у якому традиційні процедури фінансового контролю та звітності часто не встигають адаптуватися до темпу рішень і логістичних викликів. Це об'єктивно підвищує ризик суттєвих викривлень у фінансовій та нефінансовій звітності, а також загрозу недотримання умов донорів і нормативних вимог.

Актуальність ризик-орієнтованого підходу до аудиту благодійних фондів у таких умовах зумовлена насамперед необхідністю забезпечення довіри донорів, бенефіціарів і суспільства до результатів благодійної діяльності. На відміну від процедурного аудиту, який забезпечує рівномірне покриття статей і операцій, ризик-орієнтована модель передбачає концентрацію зусиль аудитора на ділянках з найвищою ймовірністю суттєвих викривлень або шахрайства, а також на зонах підвищеного комплаєнс-ризику. У контексті благодійних фондів ключовою особливістю є необхідність одночасно оцінювати не лише фінансові твердження управлінського персоналу, а й відповідність витрачання ресурсів донорським призначенням, вимогам грантових угод та очікуванням щодо прозорості гуманітарного ланцюга.

Проблематика посилюється тим, що у воєнний час аудитору часто доводиться працювати в умовах обмеженої доступності первинних документів, децентралізованих складів, швидких закупівель і передачі допомоги через партнерські організації. Це потребує адаптації підходів до отримання аудиторських доказів, ширшого застосування альтернативних процедур, перехресної верифікації та використання цифрових слідів операцій. Відповідно, методологічно обґрунтований ризик-орієнтований аудит виступає інструментом не лише для формування аудиторського висновку, а й для підвищення якості управління ризиками та внутрішнього контролю благодійних фондів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нормативна й методична база ризик-орієнтованого аудиту сьогодні безпосередньо підсилює вимогу фокусувати процедури на ідентифікованих ризиках суттєвого викривлення, зокрема через глибше розуміння системи внутрішнього контролю та формування адресних відповідей аудитора. Це відображено в оновленому підході до оцінювання ризиків і розроблення подальших процедур у ISA 315 та логіці реагування на оцінені ризики у ISA 330 й ISA 240, що є критичним для сектору з високою часткою термінових операцій та готівкових потоків [1–3].

Емпіричні дослідження благодійного сектору показують, що шахрайства й зловживання у неприбуткових організаціях (НПО) мають специфічні профілі (нецільове використання коштів, конфлікт інтересів, необґрунтовані видатки), а ефективність протидії значною мірою залежить від організаційних запобіжників та дотримання вимог. Зокрема, Greenlee, Fischer, Gordon, Keating систематизують типи шахрайств у НПО та чинники стримування (внутрішні політики, контрольні практики) [5]. Petrovits, Shakespeare, Shih демонструють, що проблеми внутрішнього контролю частіше виникають у складніших, динамічних і фінансово вразливих НПО та призводять до зниження рівня довіри з боку стейкхолдерів [6]. Kummer, Singh, Best оцінюють інструменти виявлення шахрайства в НПО та підкреслюють практичну цінність формалізованих механізмів [7]. Водночас Uygur і Napier звертають увагу на довірчу байдужість бенефіціарів, яка може знижувати рівень контролю та, відповідно, підвищувати можливості для зловживань [12].

Зосереджуючись на українському контексті воєнного стану, дослідження Волошенка [8] підкреслюють нормативну неоднорідність і ризики зловживань у благодійних потоках, наголошує на потребі чітких правил обліку та звітності, а також посилених процедур контролю. Водночас зміни та прогалини у податковому регулюванні благодійних пожертв під час воєнного стану аналізують Korol, Nebyltsova, Burylo, Teremetskyi, Pryianchuk, що важливо для аудиту відповідності і коректності податкових наслідків у звітності фондів [9]. Jaeger [10] приділяє окрему увагу санкційному та AML-CFT середовищу гуманітарних операцій і показує, як санкції та політики зниження ризикового профілю фінансових установ ускладнюють гуманітарні платежі й комплаєнс-процедури. Lewis, Kapoor, Modirzadeh [11] своєю чергою аналізують гуманітарні винятки та регуляторні рамки, спрямовані на мінімізацію небажаних наслідків санкцій для благодійної діяльності.

Формулювання цілей статті

Метою статті є обґрунтування та систематизація ризик-орієнтованого підходу до аудиту благодійних фондів в умовах воєнного стану шляхом ідентифікації ключових фінансових та операційних ризиків шахрайства; визначення зон найвищої ймовірності суттєвих викривлень у фінансовій та нефінансовій звітності; побудови процесної матриці ризиків за основними напрямами діяльності фонду та розроблення практичного алгоритму аудиторських процедур і фокусних тестів, спрямованих на зниження аудиторського ризику, підвищення прозорості операцій і зміцнення довіри донорів та суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сучасні підходи до аудиту дедалі більше зміщуються від рівномірного охоплення операцій до ризик-орієнтованого проєктування процедур, що є особливо важливим для благодійних фондів в умовах воєнного стану. Оновлений ISA 315 посилив вимоги до ідентифікації та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через глибше розуміння діяльності й внутрішнього контролю; ISA 330 передбачає, що аудитор має формувати висновки з урахуванням оцінених ризиків і у відповідь на них виконувати належні процедури по суті щодо суттєвих класів операцій, залишків на рахунках і розкриттів у фінансовій звітності [1–2]. Оновлений ISA 240 підсилює застосування «призми шахрайства» під час оцінки ризиків та прозорість реакцій аудитора на ризики шахрайства, що критично для середовища термінових закупівель, розподілу допомоги та широкого кола партнерів [3]. Емпіричні дослідження державного сектору також підтверджують специфічні патерни зловживань у НПО (відволікання активів, фіктивні витрати, конфлікти інтересів) та залежність результативності протидії від якості контрольного середовища й формалізації інструментів протидії шахрайству [5–7].

У період воєнного стану діяльність благодійних фондів потребує підвищеної прозорості та підзвітності. Загальні засади діяльності благодійних організацій визначає Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [13], вимоги до ведення обліку й фінансової звітності, зокрема Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14], а рамку аудиторської діяльності – Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [15]. Комплаєнс-компонента посилюється дією AML та CFT-вимог (Закон №361-IX) і санкційного режиму (Закон «Про санкції») [16–17]. Окремою зоною ризику є дотримання порядків пропуску та обліку гуманітарної допомоги відповідно до постанов КМУ № 174 (2022) та № 953 (2023, чинна) [18–19].

На практиці ризик-орієнтований аудит благодійного фонду доцільно вибудовувати як послідовність таких етапів:

– опис процесів фонду від надходження ресурсів до їх відображення у звітності;

– визначення в межах цих процесів ділянок потенційних суттєвих викривлень і випадків невідповідності вимогам;

– оцінка притаманного та контрольного ризиків з урахуванням чинників воєнного часу, зокрема масштабу й швидкості операцій, географічної розподіленості, натурних потоків, змін персоналу та залежності від партнерів;

– проєктування відповіді аудитора відповідно до ISA 330 через тести контролів і процедури по суті, які підсилюються доказовою тріангуляцією на основі первинних документів, цифрових слідів і незалежних підтверджень.

Саме процесна логіка дає змогу забезпечити адресність аудиторських процедур за умов обмежених ресурсів і часу, а також мінімізувати ризик прогалин у контролі, що є характерними для кризових умов.

Щоб трансформувати воєнні фактори у конкретні аудиторські фокуси, доцільно застосувати процесну матрицю ризиків, яка поєднує твердження фінансової звітності із донорським, санкційним та AML-комплаєнсами (табл. 1).

Після формування матриці ризиків наступним кроком є конкретизація відповідей аудитора на рівні тестів контролів (табл. 2). У воєнних умовах доцільно комбінувати тести контролю із процедурами по суті як базовим мінімумом для суттєвих статей та операцій, а також використовувати аналітичні процедури та цифрові тести для пошуку аномалій. Такий підхід узгоджується із вимогами ISA 330 щодо характеру, часу та обсягу процедур по суті, а також із підсиленою увагою до ризиків протидії шахрайству за ISA 240.

З огляду на часту фрагментацію документування у воєнний час принциповим є не лише виконати процедури, а й забезпечити їх доказовість. У цьому випадку важливо підтверджувати операції не одним документом, а кількома незалежними джерелами. Зазвичай поєднують первинні документи, наприклад, договори, накладні, акти та банківські виписки, цифрові записи, зокрема реєстри переміщень, трекінг і дані з внутрішніх таблиць, CRM або складських систем, а також незалежні підтвердження, наприклад, листи чи квитанції від партнерів, підтвердження від донорів і вибіркові підтвердження від отримувачів. Така комбінація дозволяє знизити ризик, коли частина документів створюється із запізненням або є неповною, і водночас логічно вбудовується у загальну послідовність ризик-орієнтованих дій аудитора – від оцінки ризиків до формування висновків, подану у вигляді алгоритму (рис. 1).

Таким чином, запропонований підхід забезпечує структуроване перетворення багатофакторних воєнних ризиків на конкретні аудиторські фокуси та процедури, що підвищує адресність аудиторської роботи й зменшує ймовірність пропуску суттєвих викривлень. Важливо, що така модель одночасно підтримує достовірність фінансової звітності, відповідність донорським обмеженням та дотримання комплаєнс-вимог (AML й санкції), що у сукупності підсилює довіру донорів і суспільства та сприяє стабільності благодійного сектору в умовах воєнного стану.

Таблиця 1. Процесна матриця ризиків благодійного фонду в умовах воєнного стану

Процес	Ризики суттєвого викривлення та невідповідності	Типові індикатори ризику	Аудиторський фокус
Надходження коштів і грантів	Неповнота доходів, неправильна класифікація, курсові помилки	Багато каналів збору, відсутні регулярні звірки, мультивалютність	Повнота, класифікація, розкриття умов донорів
Закупівлі та договори	Завищення вартості, фіктивні постачальники, конфлікт інтересів, нецільові витрати	Дроблення закупівель, «один» постачальник	Оцінка, пов'язані сторони, прозорість процедур
Логістика та склад	Втрата чи нестача, подвійний облік, неповні реєстри руху	Децентралізовані склади, ручне заповнення журналів, нерегулярні інвентаризації	Повнота права та зобов'язання, документальний ланцюг руху
Гуманітарна допомога	Невірна оцінка, відсутність доказів передачі, порушення порядків обліку	Відсутність актів, підписів та реєстрів отримувачів	Оцінка, повнота, відповідність КМУ-порядкам [18–19]
Цільові програми й витрати	Нецільове використання, подвійне фінансування, завищені адміністративні витрати	Часті перерозподіли, слабке бюджетування	Допустимість витрат, відповідність грантовим угодам, розкриття інфор-мації у фінансовій та донорській звітності
Донорська звітність	Розбіжності з фінансовим обліком, неповні KPI та інші показники	Відсутність автоматизації при заповненні донорських звітів, різні шаблони	Зіставлення з Головною книгою і первинними документами, можли-вість простежити походження даних

Джерело: сформовано автором на основі [10–11].

Таблиця 2. Пріоритетні аудиторські процедури для високоризикових ділянок

Високоризикова ділянка	Тести контролів	Процедури по суті	Очікуваний доказ
Цільове використання коштів з обмеженнями	Контроль віднесення витрат до програм, затвердження бюджету	Звірка витрат з умовами гранту, перевірка лімітів і допустимості витрат	Грантові угоди, бюджети, первинні документи, реєстри програм, звіти донору
Закупівлі та формування ціни	Затвердження комерційних пропозицій і обґрунтувань, погодження договорів	Підтвердження факту поставки або надання послуг, оцінка обґрунтованості ціни, перевірка на пов'язаних осіб	Договори, накладні, акти, порівняння цін, підтвердження отримання товарів або послуг
Облік і передавання гуманітарної допомоги	Ведення реєстрів руху, склад-ські процедури, призначення відповідальних осіб	Перевірка ланцюга руху від надходження до видачі, підтвердження отримання кінцевими отримувачами, інвентаризація, спостереження	Реєстри руху, акти передавання, підтвердження отримання, складські відомості
Пов'язані сторони та конфлікт інтересів	Декларації, внутрішній реєстр пов'язаних осіб	Перевірка ознак пов'язаності за адресами, телефонами, IBAN, перевірка контраген-тів, інтерв'ю з відповідальними особами	Банківські виписки, дані контрагентів, протоколи рішень, письмові пояснення
AML та санкційні вимоги	Процедури KYC, санкційний скринінг, порядок узгодження винятків	Вибіркова перевірка великих або нетипових операцій, документування обґрунтованості виплат	Політики і процедури, результа-ти скринінгу, матеріали пере-вірок, робочі висновки аудитора

Джерело: сформовано автором самостійно.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Узагальнюючи результати дослідження, обґрунтовано доцільність ризик-орієнтованого підходу до аудиту благодійних фондів як такого, що забезпечує концентрацію аудиторських зусиль на ділянках з найвищою ймовірністю суттєвих викривлень фінансової та нефінансової звітності і порушень донорських та нормативних вимог. Показано, що практична реалізація цього підходу має будуватися на процесній логіці, яка послідовно поєднує опис ключових процесів фонду, ідентифікацію ризикових ділянок, оцінку притаманного і контрольного ризиків та проєктування відповіді аудитора відповідно до ISA 330 через тести контролів і процедури по суті. Запропонована процесна матриця ризиків і пріоритетні аудиторські процедури дозволяють узгодити твердження фінансової звітності з донорськими обмеженнями і AML та санкційними вимогами і таким чином підвищити адресність перевірки та зменшити імовірність пропуску суттєвих викривлень. Доведено, що для умов фрагментації документування критичною є доказовість аудиторських висновків, яка досягається через поєднання первинних документів, цифрових записів і незалежних підтверджень, а також через застосування альтернативних процедур і розширених аналітичних тестів. Практичне значення запропонованого алгоритму ризик-орієнтованого аудиту полягає у можливості його використання як аудиторами, так і керівництвом благодійних організацій для посилення внутрішнього контролю, підвищення якості звітності та підтримання довіри донорів і суспільства до результатів благодійної діяльності в умовах кризових обмежень.

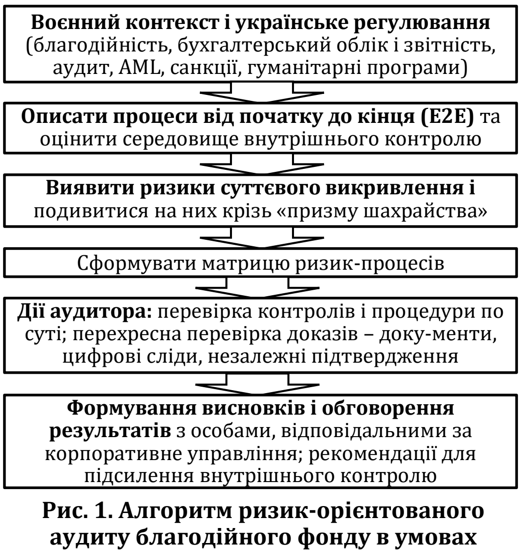

Рис. 1. Алгоритм ризик-орієнтованого аудиту благодійного фонду в умовах воєнного стану. *Джерело: складено автором на основі [1–3; 13–20].*

Література

1. IAASB. ISA 315 (Revised 2019): Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement. 2019. URL: https://www.iaasb.org/publications/isa-315-revised-2019-identifying-and-assessing-risks-material-misstatement.
2. IAASB/IFAC. International Standard on Auditing 330: The Auditor's Responses to Assessed Risks. In: IAASB Handbook. 2013. URL: https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/A019%202013%20IAASB%20Handbook%20ISA%20330.pdf.
3. IAASB. ISA 240 (Revised): The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements. 2025. URL: https://www.iaasb.org/publications/isa-240-revised-auditor-s-responsibilities-relating-fraud-audit-financial-statements.

4. IAASB. ISA 240 (Revised) – Fraud (Final Pronouncement). 2025. URL: https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2025-07/IAASB-ISA-240-Revised-Fraud.pdf.
5. Greenlee J., Fischer M., Gordon T.P., Keating E.K. An Investigation of Fraud in Nonprofit Organizations: Occurrences and Deterrents. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 2007. № 36(4). P. 676–694. DOI: https://doi.org/10.1177/0899764007300407.
6. Petrovits C., Shakespeare C., Shih A. The Causes and Consequences of Internal Control Problems in Nonprofit Organizations. *The Accounting Review*. 2011. № 86(1). P. 325–357. DOI: https://doi.org/10.2308/accr.00000012.
7. Kummer T.-F., Singh K., Best P. The effectiveness of fraud detection instruments in not-for-profit organizations. *Managerial Auditing Journal*. 2015. № 30(4/5). P. 435-455. DOI: https://doi.org/10.1108/MAJ-08-2014-1083.
8. Волошенко А. Організаційно-правові аспекти обліку надходжень благодійних пожертв у Збройних силах України в умовах воєнного стану. *Соціальний розвиток і безпека*. 2022. Том 12. № 2. С. 57-63. DOI: https://doi.org/10.33445/sds.2022.12.2.5.
9. Korol V., Nebyltsova O., Burylo Y., Teremetskyi V., Pryianchuk I. Taxation of Charitable Giving in Terms of Martial Law in Ukraine: Legislative Novelties and Future Models. *Political Questions (Cuestiones Políticas)*. 2023. № 41(78). P. 77-93. DOI: https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.05.
10. Jaeger M.D. Sanctions, humanitarian assistance, and the risk-based approach: How de-risking undermines humanitarian programs. 2025.
11. Lewis D.A., Kapoor R., Modirzadeh N.K. Resolution 2664 (2022) and Counterterrorism Measures: An Analytical Frame for States. 2024.
12. Uygur S.A., Napier C.J. Understanding Fraud in the Not-For-Profit Sector: A Stakeholder Perspective for Charities. *Journal of Business Ethics*. 2024. № 190(3). P. 569-588. DOI: https://doi.org/10.1007/s10551-023-05373-5.
13. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України № 5073-VI від 05.07.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/5073-17.
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14.
15. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19.
16. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів: Закон України № 361-IX від 06.12.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/361-20.
17. Про санкції: Закон України № 1644-VII від 14.08.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1644-18.
18. Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану: Постанова КМУ № 174 від 01.03.2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/174-2022-%D0%BF.
19. Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану: Постанова КМУ № 953 від 05.09.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/953-2023-%D0%BF.
20. IAASB. International Standard on Auditing (ISA) 260 (Revised): Communication with Those Charged with Governance. 2015. URL: https://www.iaasb.org/publications/international-standard-auditing-isa-260-revised-communication-those-charged-governance-0.

References

1. IAASB. ISA 315 (Revised 2019): Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement. (2019). Available at: https://www.iaasb.org/publications/isa-315-revised-2019-identifying-and-assessing-risks-material-misstatement.
2. IAASB/IFAC. International Standard on Auditing 330: The Auditor's Responses to Assessed Risks. In: IAASB Handbook. (2013). Available at: https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/A019%202013%20IAASB%20Handbook%20ISA%20330.pdf.
3. IAASB. ISA 240 (Revised): The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements. (2025). Available at: https://www.iaasb.org/publications/isa-240-revised-auditor-s-responsibilities-relating-fraud-audit-financial-statements.
4. IAASB. ISA 240 (Revised) – Fraud (Final Pronouncement). (2025). Available at: https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2025-07/IAASB-ISA-240-Revised-Fraud.pdf.
5. Greenlee, J., Fischer, M., Gordon, T.P., Keating, E.K. (2007). «An Investigation of Fraud in Nonprofit Organizations: Occurrences and Deterrents». *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. № 36(4). pp. 676-694. DOI: https://doi.org/10.1177/0899764007300407.
6. Petrovits, C., Shakespeare, C., Shih, A. (2011). «The Causes and Consequences of Internal Control Problems in Nonprofit Organizations». *The Accounting Review*. № 86(1). pp. 325–357. DOI: https://doi.org/10.2308/accr.00000012.
7. Kummer, T.-F., Singh, K., Best, P. (2015). «The effectiveness of fraud detection instruments in not-for-profit organizations». *Managerial Auditing Journal*. № 30(4/5). pp. 435-455. DOI: https://doi.org/10.1108/MAJ-08-2014-1083.
8. Voloshenko, A. (2022). «Organizational and legal aspects of accounting for charitable donations in the Armed Forces of Ukraine under martial law». *Sotsial'nyj rozvytok i bezpeka*. Vol. 12. № 2. pp. 57-63. DOI: https://doi.org/10.33445/sds.2022.12.2.5.
9. Korol, V., Nebyltsova, O., Burylo, Y., Teremetskyi, V., Pryianchuk, I. (2023). «Taxation of Charitable Giving in Terms of Martial Law in Ukraine: Legislative Novelties and Future Models». *Political Questions (Cuestiones Políticas)*. № 41(78). pp. 77-93. DOI: https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.05.
10. Jaeger M.D. Sanctions, humanitarian assistance, and the risk-based approach: How de-risking undermines humanitarian programs. 2025.
11. Lewis, D.A., Kapoor, R., Modirzadeh, N.K. (2024). Resolution 2664 (2022) and Counterterrorism Measures: An Analytical Frame for States.
12. Uygur, S.A., Napier, C.J. (2024). «Understanding Fraud in the Not-For-Profit Sector: A Stakeholder Perspective for Charities». *Journal of Business Ethics*. № 190(3). pp. 569-588. DOI: https://doi.org/10.1007/s10551-023-05373-5.
13. Pro blahodijnu diial'nist' ta blahodijni orhanizatsii: Zakon Ukrainy. [On charitable activities and charitable organizations: Law of Ukraine]. № 5073-VI dated July 5, 2012. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/5073-17.
14. Pro bukhhalters'kyj oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini: Zakon Ukrainy. [On accounting and financial reporting in Ukraine: Law of Ukraine]. № 996-XIV dated July 16, 1999. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14.
15. Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytors'ku diial'nist': Zakon Ukrainy. [On the audit of financial statements and auditing activities: Law of Ukraine]. № 2258-VIII dated . Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19.
16. Pro zapobihannia ta protydiiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv: Zakon Ukrainy. [On the prevention and counteraction to the legalization (laundering) of income: Law of Ukraine]. № 361-IX dated December 06, 2019. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/361-20.
17. Pro sanktsii: Zakon Ukrainy. [On sanctions: Law of Ukraine]. № 1644-VII dated August 14, 2014. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/1644-18.
18. Deiaki pytannia propusku humanitarnoi dopomohy cherez mytnyj kordon Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: Postanova KMU. [Some issues of the passage of humanitarian aid across the customs border of Ukraine under martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers]. № 174 dated March 1, 2022. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/174-2022-%D0%BF.
19. Deiaki pytannia propusku ta obliku humanitarnoi dopomohy v umovakh voiennoho stanu: Postanova KMU. [Some issues of the passage and accounting of humanitarian aid under martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers]. № 953 dated September 5, 2023. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/953-2023-%D0%BF.
20. IAASB. International Standard on Auditing (ISA) 260 (Revised): Communication with Those Charged with Governance. (2015). Available at: https://www.iaasb.org/publications/international-standard-auditing-isa-260-revised-communication-those-charged-governance-0.

Стаття надійшла до редакції / Received 10.11.2025 **Прийнята до друку / Accepted 28.11.2025**